

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/46/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120204241
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120204241.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filákovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: K. U., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v A. č. XX, právne zastúpeného: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: 365. bank, a.s., so sídlom v Bratislave, na Dvořákovom nábreží č. 4, IČO: 31 340 890, právne zastúpenému: Advokátska kancelária RELEVANS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na Dvořákovom nábreží č. 8A, IČO: 47 232 471, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.144,52 eur a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 06.10.2020 č.k. 16Csp 66/2020- 92 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 30.10.2020 č.k. 16Csp 66/2020 - 96 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 15.10.2021 č.k. 16Csp 66/2020-130 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok v spojení s opravnými uzneseniami.

Žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom v spojení s opravnými uzneseniami (ďalej len „napadnutý rozsudok“) určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere zo dňa 04.12.2007 v časti 2. Zmluva o úvere - bod 1., v znení: „Klient svojim podpisom potvrdzuje, že sa oboznámil s obchodnými podmienkami, súhlasí s ich obsahom, prijíma návrhy v nich predložené a potvrdzuje ich prevzatie.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku bola určená i zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere zo dňa 04.12.2007, v časti 2. Zmluva o úvere - bod 3., v znení: „Podpisom tejto zmluvy zmluvné strany zároveň uzatvárajú Dohodu o zrážkach zo mzdy (Dohoda) v zmysle § 551 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) v platnom znení, ktorá je zabezpečením pohľadávky PB vzniknutej zo Zmluvy o úvere. Klient udeľuje PB výslovný súhlas na predloženie Dohody platiteľovi mzdy Klienta. Táto Dohoda sa vzťahuje i na budúceho platiteľa mzdy ako i na iné príjmy Klienta.“ Žalovanému bola ďalej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.144,52 eur. Zároveň bol žalobcovi priznaný voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie bolo odôvodnené tým, že každá spotrebiteľská zmluva musí byť transparentná. Zmluvné podmienky musia byť formulované jasne a zrozumiteľne nielen gramaticky, ale aj z toho pohľadu, aby spotrebiteľ bol schopný na základe jasných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Zásada transparentnosti dopadá i na aplikáciu Všeobecných obchodných podmienok a Sadzobníka poplatkov. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru a nesmú slúžiť k tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých

predpokladá, že ujdú jeho pozornosti. Pokiaľ tak dodávateľ urobí, takému konaniu nemožno priznať právnu ochranu.

3. Čo sa týka neprijateľnosti zmluvnej podmienky, podľa ktorej žalobca svojím podpisom potvrdil, že sa oboznámil s obchodnými podmienkami, súhlasil s ich obsahom, prijal návrhy v nich predložené a potvrdil ich prevzatie, v súvislosti s touto neprijateľnou podmienkou sa poukázalo na to, že na spotrebiteľa by nemalo byť prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami, ktoré má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potenciálnemu uplatneniu jeho práv na súde, čo konštatovala aj komisia na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík predávajúcich pri Ministerstve spravodlivosti SR. Z uvedenej zmluvnej podmienky možno vyvodiť, že táto zmluvná podmienka má jednoznačný odradzujúci potenciál pre prípadné uplatňovanie si nárokov spotrebiteľa v inom konaní.

4. Vo vzťahu k druhej neprijateľnej zmluvnej podmienke sa skonštatovalo, že dohoda o zrážkach zo mzdy je v priamom rozpore s ust. § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, teda bolo nevyhnutné túto zmluvnú podmienku vyhlásiť za neprijateľnú, pretože zámerom zákonodarcu bolo sprísnenie pravidiel daného právneho inštitútu v spotrebiteľských právnych vzťahoch, keďže, aj ako potvrdzovala súdna prax, častokrát dochádzalo na strane dodávateľa k nekalým praktikám pri jej uzatváraní, resp. ako v aktuálne prejednávanej veci nebola dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená vo forme osobitnej listiny.

5. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie vyššie uvedené zmluvné podmienky vyhlásil za neprijateľné.

6. Podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z., osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

7. Ust. § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. je ustanovením s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom, bolo spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

8. V prejednávanom prípade však možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky, a teda k strate finančných prostriedkov. Pri finančných službách je odopreté plnenie veriteľovi na základe jeho žaloby výlučne z dôvodu, že sa vyžaduje bez platného právneho dôvodu (nedostatok zmluvnej náležitosti) alebo ide o nekalú obchodnú praktiku, prípadne neprijateľnú zmluvnú podmienku.

9. Žalobca musel aktívne uplatňovať svoje práva podaním žaloby a súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že výška nemajetkovej ujmy v prípadoch podľa ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, môže zodpovedať i výške finančnej ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila.

10. Pri výklade ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. treba zdôrazniť, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť spotrebiteľovi ujmu, tak základ nároku na finančné zadosťučinenie je daný. Ani analogicky nemožno aplikovať ust. § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka, keďže zákon č. 250/2007 Z.z. žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorý môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi je potrebná určitá intenzita.

11. Aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa

od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak primerané finančné zadosťučinenie treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

12. Je potrebné tiež akcentovať, že nemožno „ukracovať“ v tomto konaní žalobcu od možnosti domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia. Napokon bol to žalovaný, kto porušil spotrebiteľské práva, a preto musí znášať aj riziko žalobného efektu, všetko vo svetle toho faktu, že je to žalobca, ktorý je pri iniciácii sporu tzv. dominus litis. Žalobca v spore o určenie neprijateľných zmluvných podmienok mal úspech, a teda došlo k naplneniu hypotézy právnej normy viazanej na inštitút primeraného zadosťučinenia.

13. Za primeranú sa považovala výška finančného zadosťučinenia v sume 1.144,52 eur, a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobcu ako spotrebiteľa. Účelom priznania primeraného finančného zadosťučinenia pri porušení práv nemá byť na jednej strane len odrazenie dodávateľa od takýchto praktík, ale na druhej strane nemá byť ani nástrojom neprimeraného obohatenia sa pre druhú stranu sporu.

14. Práva žalobcu boli bezpochyby porušené práve použitím neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve, čo postačuje pre uplatnenie si nároku na primerané finančné zadosťučinenie, keďže vyplýva priamo zo znenia ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Je preto možné vyvodiť, že samotné úspešné uplatnenie porušenia práva vytvára rámcový právny základ pre uplatnenie si práva na primerané finančné zadosťučinenie, ktorého výška je už na posúdení súdu.

15. Čo sa týka naliehavého právneho záujmu žalobcu ako spotrebiteľa na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky, tento je daný, a to bez toho, aby žalobca musel tento naliehavý právny záujem na určení osobitným spôsobom preukazovať, pretože vyplýva priamo z ustanovení zákona, najmä z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Navyše naliehavý právny záujem vyplýva aj z potreby zosúladenia skutkového a právneho stavu.

16. Spotrebiteľská zmluva bola uzavretá medzi žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako dodávateľom, na čom nič nemení ani postúpenie pohľadávky, ktorého dôsledok nepredpokladá zánik hmotnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. Navyše bol to žalovaný, ktorý skoncipoval celú zmluvu vrátane neprijateľných zmluvných podmienok, a preto musí znášať aj následok žalobného efektu a teda je pasívne vecne legitimovaný.

17. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

18. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 C.s.p.

19. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola v celom rozsahu zamietnutá. Alternatívne požadoval rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že prvoinštančný súd bez ďalšieho prijal závery Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík predávajúcich pri Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky. Komisia na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách však nie je orgánom aplikácie práva, ale ide len o poradný orgán, ktorého účelom je posudzovanie nekalých obchodných praktík a všeobecných zmluvných podmienok na základe podnetov alebo z vlastnej iniciatívy, pričom v prípade, ak zistí určité porušenie, jej jediným oprávnením je podanie podnetu týkajúceho sa neprijateľných zmluvných podmienok a nekalých obchodných praktík príslušným štátnym orgánom, predovšetkým Slovenskej obchodnej inšpekcii. Predmetné stanovisko, resp. argumentácia žalobcu a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v tejto časti pritom nepoukazujú na žiadnu ustálenú rozhodovaciu prax súdov. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutia orgánov aplikácie práva, predovšetkým orgánu, ktorý v prvom rade spolupracuje s uvedenou komisiou, ktorý zaujal k posúdeniu obdobných zmluvných dojednaní diametrálne odlišný postoj, ktorý je relevantný aj pre posúdenie tejto zmluvnej podmienky súdom.

20. Pri posudzovaní dohody o zrážkach zo mzdy zakomponovanej do zmluvy o úvere sa vychádzalo z ust. § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. V čase uzatvorenia zmluvy o úvere, teda dňa 14.12.2007 žiadna takáto právna úprava neexistovala. V čase uzatvorenia zmluvy o úvere neexistovali žiadne osobitné podmienky, ktoré by podmieňovali platné uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy so spotrebiteľom. Žalovaný si je plne vedomý toho, že táto právna úprava bola postupom času sprísňovaná a boli ukladané rôzne podmienky pre dodávateľov, čo samozrejme neskôr žalovaný aj akceptoval a svoje zmluvy tejto neskoršej právnej úprave prispôbil, avšak aplikovanie právnej normy, teda ust. § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. v podstate takmer 7 rokov spätne nemožno považovať za nič iné ako neprípustnú retroaktivitu zo strany súdu.

21. Zrážkami zo mzdy sa nezasiahne do ekonomickej situácie spotrebiteľa. Zrážky zo mzdy sa v zmysle dohody o zrážkach zo mzdy majú vykonávať len vo výške, ktorá zodpovedá výške dohodnutej mesačnej splátky. Pokiaľ pri riadnom splácaní dlhu žalobca pravidelne mesačne plní dohodnutú splátku z jemu poskytnutého úveru, jeho ekonomická situácia sa nezhorší, ak v prípade, že prestane plniť riadne, mu bude tá istá suma zrážaná priamo z jeho mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy. Takáto dohoda nie je neprimeranou, pretože len zabezpečuje plnenie zo zmluvy o úvere za podmienok, s ktorými žalobca súhlasil pri podpise zmluvy, t.j. vo výške splátok, ktoré pred podpisom zmluvy o úvere odkonzultoval tak, aby nijak nesťažili jeho ekonomické postavenie. Znamená to, že ak by žalobca ako dlžník riadne splácal úver, jeho mesačná splátka by zodpovedala výške mesačnej splátky zo mzdy, ktorú žalovaný ako veriteľ použil z dôvodu, že žalobca ako dlžník riadne úver nesplácal.

22. Podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z., spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

23. Dikcia zákona je v tomto prípade úplne jasná a ako podmienku pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia stanovuje predchádzajúce úspešné uplatnenie porušenie práva alebo povinnosti na súde. Úspešným uplatnením pritom možno rozumieť jedine právoplatné rozhodnutie, ktorým by bolo konštatované porušenie práva alebo povinnosti. O určení neprijateľných podmienok bolo rozhodnuté len súdom prvej inštancie, ktorého rozhodnutie je napadnuteľné riadnym opravným prostriedkom, pričom odvolací súd môže toto rozhodnutie aj zmeniť alebo zrušiť. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v napadnutom rozsudku je možné považovať za predčasné bez splnenia zákonných podmienok.

24. Žalovanému nie je zrejmé, ako si mal voči žalobcovi v minulosti uplatňovať nezákonne sumu 1.144,52 eur. Žalobca síce vo svojom vyjadrení uvádza, že dokopy uhradil celkovo sumu 3.800,03 eur (z toho žalovanému pred postúpením 611,36 eur, postupníkovi 1.426,67 eur v rámci zrážok zo mzdy a 1.762 eur) a že žalovaný mohol postupníkovi postúpiť len rozdiel medzi poskytnutým úverom (2.655,51 eur) a splatenou sumou (611,66 eur). Súd prvej inštancie sa s týmito tvrdeniami žiadnym relevantným spôsobom nevysporiadal. Z vyjadrenia žalobcu je zrejmé, že podľa jeho názoru mal mať žalovaný nárok výlučne na vrátenie istiny poskytnutej na základe zmluvy o úvere. Takýto následok by mohol nastať jedine v prípade, ak by bolo možné považovať zmluvu o úvere zo dňa 04.12.2007 za bezúročnú a bezpoplatkovú. Žiadnou takouto skutočnosťou sa prvoinštančný súd v rozhodnutí vôbec ani len nezaoberal. Navyše, zo zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, je zrejmé, že zmluvu o spotrebiteľskom úvere bolo možné považovať za bezúročnú a bezpoplatkovú len v prípade, ak v nej nie je uvedená ročná percentuálna miera nákladov (§ 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. Táto však v zmluve uvedená je. Žalobca teda napokon uhradil žalovanému a jeho postupníkovi sumu, ktorú skutočne podľa ustanovení zmluvy o úvere uhradiť aj mal a teda žalovaný sa ani len nepokúšal bezdôvodne obohatiť. V konečnom dôsledku je zrejmé, že hoci výška primeraného finančného zadosťučinenia je vecou úvahy súdu, táto úvaha vychádza z ničím nepreukázaných skutočností a nemožno ju ani žiadnym relevantným rozumným spôsobom zdôvodniť.

25. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

26. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

27. Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

28. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu Zmluvy o úvere zo dňa 04.12.2007, žalobca v tomto právnom úkone potvrdil, že sa oboznámil s obchodnými podmienkami, súhlasil s ich obsahom, prijal návrhy v nich predložené a potvrdil ich prevzatie. Týmto dojednaním sa žalovaný bez akýchkoľvek pochybností snažil preniesť dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a okolnosťami uzavretia úverovej zmluvy na spotrebiteľa. Navyše v tomto ustanovení úverovej zmluvy žalobca prijal bližšie nešpecifikované návrhy v nich predložené a zároveň potvrdil ich prevzatie. Takéto skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencióálnemu uplatneniu jeho práva na súde a u iných štátnych orgánov, nakoľko spotrebiteľ už len v dôsledku takejto zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Existuje preto nezanedbateľné nebezpečenstvo, že dojednaná zmluvná podmienka ovplyvní spotrebiteľa pri uplatňovaní jeho práv, resp. môže u spotrebiteľa vyvolať dojem, že sa nemôže dovoliavať súdnej ochrane, keďže platí domnienka, že si zmluvné podmienky prečítal a porozumel im, a to aj vo vzťahu k prijatiu bližšie nešpecifikovaných návrhov a vyslovil s nimi súhlas, v dôsledku čoho spotrebiteľ už len z tohto dôvodu môže byť odradený od prípadného podania žalôb, podnetov alebo návrhov súdom či štátnym orgánom. Takáto zmluvná podmienka je tak neprijateľná podľa generálnej klauzuly vyplývajúcej z ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

29. Okrem toho, Občiansky zákonník účinný od 01.01.2008 v ust. § 53 ods. 4 písm. l) za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve považoval i ustanovenia, ktoré obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana. Na iné vyhodnotenie takejto neprijateľnej podmienky nie je dôvod ani u zmlúv uzatvorených pred 31.12.2007. Občiansky zákonník účinný do 31.12.2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti.

30. Čo sa týka dohody o zrážkach zo mzdy, táto bola uzatvorená priamo v zmluve o úvere a má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o úveroch so spotrebiteľmi. Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania.

31. Ustanovenie § 551 Občianskeho zákonníka umožňuje zabezpečiť uspokojenie pohľadávky písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov. Aj pre túto dohodu platia všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka).

32. Právny úkon je v ustanovení § 34 Občianskeho zákonníka definovaný ako prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

33. Základným predpokladom vzniku právneho úkonu je existencia vôle. Bez vôle preto niet ani právneho úkonu.

34. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informáciu o tom, čo uzatvorenie konkrétneho právneho úkonu znamená. Z uzatvorenej dohody žiadne podstatné informácie o inštitúte dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov nevyplývajú. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov pritom nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstva. Výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia zo strany súdu alebo inej objektívnej inštitúcie je relevantné ex offa súdne preskúmanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov umožňuje obísť dôležitý prvok v ochrane spotrebiteľa a to ex offa súdnu kontrolu zmluvných podmienok so zameraním na to, či tieto nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

35. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemohol zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedľuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobcu. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Žalovaný ničím právne významným nepreukázal, aby žalobcovi poskytol jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená uzatvorenie dohody o zrážkach zo mzdy.

36. Na tomto závere nič nemení ani to, že v čase uzatvárania zmluvy o úvere dňa 04.12.2007 ustanovenie § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ešte nebolo súčasťou právneho poriadku. Existovali totiž aj ďalšie ustanovenia ukladajúce určité povinnosti dodávateľom v spotrebiteľských vzťahoch.

37. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

38. Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

39. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa v zmysle ust. § 4 ods. 5 tohto právneho predpisu rozumelo najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

40. Neposkytnutie základných informácií o inštitúte dohody o zrážkach zo mzdy a jeho dôsledkoch nemožno hodnotiť inak ako porušenie zákazu konať v rozpore s dobrými mravmi, čo aj pred účinnosťou ust. § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa spôsobovalo neplatnosť takéhoto platného úkonu podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný v čase uzatvárania Zmluvy o úvere ako poskytovateľ úveru mal povinnosť poskytnúť žalobcovi jasné a zrozumiteľné informácie o dôsledkoch uzatvorenia Dohody o zrážkach zo mzdy, najmä za situácie, ak na základe takéhoto

zabezpečovacieho inštitútu sa mohli vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu bez toho, aby boli nároky uplatňované zo zmluvy o úvere preskúmané súdom.

41. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z.z. o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé aj z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

42. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

43. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola prívodená nejaká ujma.

44. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi, bolo spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

45. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t.j. ani podmienku aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola prívodená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodné obohatenie) je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické dokazovanie, či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.

46. Právne bezvýznamným je poukaz žalovaného na to, že žalobca si právo na primerané finančné zadosťučinenie uplatnil predčasne, pred právoplatným rozhodnutím vo veci určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok. Z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. nevyplýva, aby spotrebiteľ v rámci žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok nemohol požadovať i primerané finančné zadosťučinenie z týchto neprijateľných podmienok vyplývajúce. Je vecou strany sporu podávajúcej

žalobu, či sa rozhodne podať žalobu a ak áno, voči komu a či svoje nároky bude uplatňovať jednou žalobou alebo viacerými.

47. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od uzatvárania zmlúv obsahujúcich neprijateľné zmluvné podmienky a jednak ho treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa nedopustí v takej intenzite. Konanie žalovaného, ktorý do zmluvy naformuloval dve neprijateľné zmluvné podmienky, nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Žalobca taktiež aj s prihliadnutím na postoj žalovaného v spore, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby, bol po dlhší čas nedôvodne vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný naformulovaním neprijateľných zmluvných podmienok do zmluvy.

48. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 1.144,52 eur, tak ako to správne určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednaní zmluvy závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď spotrebiteľ sa úspešne domohol ochrany svojich práv. Žalobca sa v tomto prípade úspešne domohol svojho práva a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady na priznanie finančného zadosťučinenia.

49. V súvislosti s výškou finančného zadosťučinenia je potrebné zdôrazniť skutočnosť, podľa ktorej v prípade neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to Dohody o zrážkach zo mzdy, táto nielenže bola zakomponovaná do Zmluvy o úvere, ale reálne došlo aj k jej naplneniu. Titulom neplatnej Dohody o zrážkach zo mzdy boli zo mzdy žalobcu neoprávnene vykonané zrážky v rozsahu 1.426,67 eur, čo vyplýva z vyjadrenia žalobcu zo dňa 31.08.2020. Toto skutkové tvrdenie žalobcu žalovaný nepoprel, a preto ho bolo potrebné považovať za nesporné v súlade s ust. § 151 ods. 1 C.s.p. Neoprávnene zrazená čiastka zo mzdy žalobcu na základe neplatného právneho úkonu je pritom podstatne vyššia ako suma priznaná žalobcovi z titulu primeraného finančného zadosťučinenia.

50. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

51. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že úspešnému žalobcovi v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

52. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).